

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadévatartalomban átvéve:
 Egyszerű évre — 16 kor.
 Helyi évre — 4 „
 Kélyben kábeles köréve:
 Egyszerű évre — 20 kor.
 Helyi évre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszerű évre — 24 kor.
 Helyi évre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű órá
 keddig utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kábiraték visszaküldésénél
 vagy megfűrésésére nem vállalkozik.
 Hirdetéseket és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyi árak 8 szál.

NAGYVÁRAD nov. 11.

A diadalmas világnézet.

Dr. Prohászka Ottokár.*

Lehet-e a keresztény világnézetet beállítani a mai kulturvilágba? Ez az én problémám.

Segítségére akarok lenni a modern embernek a keresztény világnézet kialakításában, mert tudom, hogy sajátos nehézségei vannak.

A történelmi koroknak ragyogó eszméik, nagy erényeik, hőneik s forró szenvedélyeik vannak, melyektől elválik a fölfogás s az izlés s új irányt nyer az érdeklődés. A modern korszaknak is van sajátos színe, mely oly benyomást tesz ránk, mint egy önhitt, merész, iméltetlen ember arca. Más ember, más arc; más korszak, más szellem. E szellemtől függ a korszak élete s világa. Nem a dolgok változnak el, hanem a megvilágítás, — nem az érvelés logikája, hanem a lelkek fogékony-sága vesz a tárgy s a hagyományos érvelési módszer iránt. Ez erőszakos lelkületben rendszeren az érzelmi elem van túlsúlyban. A szenvedély nagy érzésekkel dolgozik s lelkesülésben a fanatizmus túlzásai jelentkeznek. Csak a maga nyelvét érti s idegen beszédet nem tűri fejét; aki beszélni akar vele, attól követeli, hogy tanulja meg az új-kor nyelvét.

En beszélni akarok a modern emberről; de értem-e érzését és nyelvét? értem-e befeljezetlen lelkének botránkozásait és vádjait?

Mindenekelőtt elnézéssel kell lennem metafizikájá iránt. A modern világnak gyerekes, sőt szörny-fogalmi vannak a kereszténységről; karikatúrák kísértenek fejében; s világhírű emberek is valami elmaradt s külsőségeken ringó gondolatosság tartanak kereszténységnek. Az egyházi kereszténység nekik nem egyéb, mint szellemtelen témák összefoglalása s a fetisizmusnak valamelyes európai kiadása. Mily fogalma van az »egyházi« kereszténységről még Tolstojnak s Chamberlainnak is, kik benne az igazi kereszténységnek lényeges tanait nélkülözik s a helyett a pogány mitológiához hasonló mennyei hierarchiának ténfoglalását siratják, minek következtében alacsonyabb fogalmakat látnak benne érvényesülni, mint a stoikusoknak s Julian császárnak vallásosságában. A morálisnak irányát vak engedelmességgel s indító okainak non plus-ultráját a pokol kínjaitól való félelemmel s a mennyei gyönyörök reményével azonosítják. Ilyeneket gondolnak ők, kik idegenek a hit s az érzés e világában s azt maguk át nem élték! Mint riporterek jelennek meg az »xstatikus szentek« előtt vagy a massabielhi szikla mellett s életről referál-

* A magyar katolicizmus kiváló vezéralakjának, dr. Prohászka Ottokárnak újabb munkája jelent meg a könyvpiacra. A diadalmas világnézet a czíre a szép munkának, melynek tárgya a keresztény világnézet a modern kulturvilágban. Kritikai méltatás és banális ajánlás helyett itt közöljük a szerző előszavát, mely bőséges tájékozást nyújt a mű tárgyról s egyúttal pompás izelítőt a tárgyalás módjáról. A mű különben Esztergomban jelent meg Buzárovits Gusztáv kiadásában, izléses, tiszta szép nyomású kiállításban. Terjedelme 441 l. Ára 4 korona.

nak, melyet át nem éltek. E fölfogás mellett természetesen az európai társadalom nemes, gazdag és művelt osztályaiban kétségek merülnek föl az élet azon fogalmának igazsága iránt, mely az egyház kereszténységében van kifejezve. A magasabb osztályok megismerkednek a klasszikus írók bölcsességével s midőn egyrészt a görögök tanításainak józanságát s világosságát, másrészt az egyház tanainak Krisztus tanításával való összeférhetlenségét látják, lehetetlen nekik tovább az egyház tanát hinnök. (Tolstoj, Mi a művészet? 58. l.) Igen, ily egyoldalú s téves értesülés mellett valóban igaz, hogy nem lehet hinnök, sőt a modern érzés a régi eszményeken, melyek mint égbemeredő hegyek állnak történelmének látóhatárán, nem épül, hanem botránkozik. Nehézségeket lát mindenütt, mert félreértésekkel kinlódik. A tekintélyt az egyéniség sarkkövének, a formák harmóniáját békónak itéli; a kedély bensőségét siró, beteges hangulatnak, — a hagyományokhoz való ragaszkodást türelmetlenségnek nézi. Nagyot a kereszténységben nem lát sehoh s elkeseredésben már az az érzés is kerülgeti, hogy ugyan korszerű s világra való még egyáltalában a kereszténység?

Nem lehetne-e már most e szomorú s szerencsétlen állapotot lendítenünk? E benyomásokon tépelődve az a gondolatom támadt, melynek Kunovszky adott némi kifejezést, midőn írja: »ha a vallásosságot föl akarjátok ébreszteni, járjatok iskolába a sestina-kápolnába; öltözte s étek szépségbe az igazságot s lendületet adtatok a vallásosságnak.« (Durch Kunst zum Leben.) Nekem pedig az a nézetem: állítsuk a régi igazságokat modern megvilágításba, hozzuk közelebb a mai kor érseihez s mi is föllendítettük a vallásosságot. Hogy ne volna a kereszténység világra való, mikor oly mély, oly isteni, mikor a fölség méltósága s a szépség igézete van rajta; mikor tele van erővel, szeretettel, irgalommal, türellemmel! Mikor oly isteni s ugyannakor oly emberi! Misztériumoknak épít dómokat s be-futtatja azokat a kultusz fölfutó rózsakoszorújával; szereti a gyermekek alázatát s dicsekszik a hősök vérével. Nem vagyunk-e már udvarképesek, mi kik Európát trónra emeltük? Vagy ugy változott el a világ, hogy a fa koronája a maga virágos díszében megvetendőnek tartja gyökerét és törzsét? Vagy olyat fordult talán, hogy kijöze odott a kereszténység isteni előkelőségének hitéből s csak tette és alkalmazkodás árán tarthatjuk föl a világ szeméi előtt a keresztény ideál presztizsét?

Nem; mi nem így gondolkozunk; nekünk a kereszténység »szellem és élet« s azt szeretnők, hogy mindnyájunknak az volna! Mi azt látjuk, hogy a vallásos érzésnek egységéből s mélységéből ered a nagy egyéniség s az élet virágzó pompája, a fénytől átitatott tudomány, a meleg érzéstől átjárt közélet s a hatalmas lendületű művészet. A népeletnek leghatalmasabb ideáljait a vallásos érzés hordozza, azokban nyilatkozik meg az élet legközvetlenebb s legelevenebb hatalma. A népekbe bele van oltva a keresztény vallás s ez előbb volt ideáljuk mint a nemzeti eszme. A régi istenekhez vissza nem térhetünk, mert nem hiszünk beantuk. Történelmet hamisít s kép-

télenségeben utazik, ki Hadur oltáiraival akar minket lelkesíteni vagy a német népből Wotan — imádót nevel. Aki oltárokat keres, az ne záradokoljon Hadurhoz, de még Sámsonhoz s Gideonhoz sem; itt állnak Krisztus oltárai s örök lámpák égnek előttük.

Az egyéneknek sem lehet mély, őszinte s harmónikusan eszményi élete, ha kivesszett belőle a vallásos bensőség melege. Az olyan lélek nem nézi a lét mélységét s nem sejtí az élet magaslatait, — daczára a természettudományokra való hivatkozásnak — benne nem ébredtek föl a lét feszülő kilengései s a bensőség inspirációinak szavát nem hallotta. Empirizmus s agnosticizmus itt nem segít; ezek abstrakciók; a titokzatos élet azalatt is, míg okosok dnak s váltig állítgatják, hogy nekik a mosolygó életen kívül más nem kell, gazdagon bnyog körülöttük, virágok nyílnak s gyermekek születnek, mélységes élet-áram jár végig a természetben; ki állhat meg itt bambán, s ki mondhatja: mi közöm hozzá?

A haladás pszichológiája is zavarja a modern embert, nem a haladás, hanem a haladás pszichológiája, mely elkapottá teszi őt s gyanakodóvá az ősi, hagyományos szellemi világgal szemben.

E részben is tehát segítenünk kell rajta.

De mi sem vagyunk kifogástalanok s többször betegesen érezzük meg az időváltozást. Mert mikor a kultura új eszméket vet föl, jót, rosszat, kísértetbe esünk, az újat egyszerűen visszavetjük; s gyakran le akarók szagezni a régiséget mindenestül, hogy gyönyörködjünk a változatlanban. Még inkább szokta elmérgesíteni a kedélyeket az a körülmény, hogy mindkét fél kísértetbe esik, azt mondani, hogy készen van az étellel s a világ-nézettel, pedig egyre javítgat s változtat rajta, ami folytonos félreértésre és herce-hurczára ad alkalmat. Legtöbb összetűzésünk merő határvillongás. Legyünk szerények s érisük meg egymást. Nézetünk sok tekintetben elváltoznak s az igazság ténfoglalása követeli a jobb belátás elől el nem zárkózó, értelmi fogékony-ságot. Válgék önelégültségünk tavaszi göringygyé, mert szétesik ugyan, de azért esik szét, hogy csira bujjék ki alóla, mely majd kalászos szárrá, majd gyümölcsös fává fejlődik.

E pszichologiai tekinteteken kívül szem előtt kell tartanunk a korirányt s eszményeit, hogy alkalmas világításba helyezhessük a keresztény világnézetet.

A modern kornak iránya az intellektualizmus s eszménye a humanizmus. Az intellektualista irányzat abban jelentkezik, hogy érteni, tudni s látni akar. Cseppet sem akarom ez irányt elítélni, sőt értem szimpatiját a tudomány iránt, miután vívmányait neki köszönni s számtalan nyomorúságnak földi megváltóját üdvözli benne. A tudomány lett betegségeinknek enyhítője s csökkentője, a bacillusok s az éhhalál üldözője, a tenger árjainak s az atmoszféra villámainak meghódítója. S a világosság terjedni akar; a vívmányokat közkinccsé akarja tenni; siet és ideges. Ez irány áthat a tudás sokféle terére, s azt megakasztani nem lehet, sem tilalommal, sem elzárkózással, sem ignorálással. Nemcsak hogy nem lehet, de a hívő világnézetnek bele kell állnia e korszellembe. Fokozott, szellemi munkát kell kifejtenünk erkölcsi s eszményi

írtesitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy az

őszi és téli felöltők

a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelben már megérkeztek. Állandó nagy gyári raktár vászon és fehérneműekben.

Ifj Kohn Sámuel

Nagyvárad,

BÉMER-TÉR.

ban részesült s ezekre felelni akar, másrészt mert a miniszterelnök programjával foglalkozni akar. Sok szó tárgya volt az, hogy a Tiszával beszélgetést folytatott. Igaz, hogy a miniszterelnök több parlamenti férfival is tanácskozott.

Ugron Gábor: De nem volt mindenik férfi.

Polónyi Géza: A miniszterelnökkel való tárgyalása nem paktálási szándékból történt, de mint politikus váltott eszmeeserét politikussal. A klopai hadparancsot és az ezt követő királyi manifesztumot illetőleg teljesen csatlakozik Hock tegnapi fejtegetéséhez. Még a kilenczes bizottság elaboratúráját sem írja alá, nem hogy a módosítottat elfogadhatná. Az a tervezet nem kompromisszum, hanem a magyar nyelvnek egyenes kompromittálása. Egyéni véleménye szerint a Tisza-formula a felségjog tekintetében minden eddig létező formulával szemben áll, mert legalább tudjuk belőle, hogy mire czéloz.

Kaus Ivor báró: Világos iemondás.

Polónyi Géza: Ebben a kérdésben a nemzet még nem nyilatkozott. Ennélfogva azt hiszi, meg kellene adni az indemnítást a kormánynak, hogy az ország itéletet mondhasson, folytassuk-e a küzdelmet. (Helyeslés jobbról. Zajos ellentmondás a néppártion, szabadellenzéken és a Kossuth-párt egyrészén.)

Olay Lajos: Én is megadom. (Zaj.)

Borabás Béla: Nem adjuk meg. (Ugy van! a balon és szélsőbalon.)

Olay Lajos: De én megadom. (Helyeslés jobbról, nagy zaj balról.)

Zboray Miklós: Hát akkor miért nem adták meg ezelőt hat hónappal?

Polónyi és Hock.

Polónyi Géza: Megjegyzi, hogy ezt egyéni véleményeként mondja, mert a párt határozata nyitva hagyta a kérdést, ki miként folytassa a harcot. Ezután áttér arra a körülményre, hogy őt az utóbbi időkben folyton támadják. Bécsben nem is hívják másként, mint Polláknak és azt tartják róla, hogy lengyel zsidó. (Derűtség.) Itt is támadják az országban. Tegnap például Hock János támadta őt és politikai nevetség tárgyává akarta tenni. Mi oka volt erre Hocknak, nem érti, hiszen ugy politikai, mint társadalmi téren mindig támogatta. Nincs olyan imakönyve, a melyet meg nem vett volna. (Derűtség.)

Rákosi Viktor: De nem imádkoztál belőle.

Polónyi Géza: Politikai következtetlenségről nekem ne beszéljen Hock képviselő ur.

Hock János: Én nem vagyok eladó.

Polónyi Géza: Hogyan érti ezt a képviselő ur, talán hogy én eladó vagyok?

Rigó Ferencz: Akkor vegye meg.

Polónyi Géza: Mert ha így értené, arra más feleletem lenne.

Hock János: Vegye ahogy akarja.

Polónyi Géza: Mikor felbukkant a képviselő ur, odaát ült, aztán ideát jött, aztán megint a szabadelvű pártba ment át és végül ismét ide jött vissza. Hát ez következetesség? Én itt ültem mindig az ellenzéken és harcoltam a nemzet jogaiért. (Helyeslés balról.) Aztán azért sem érdemeltem meg támadását, mert hiszen lelki rokonok is vagyunk, egy hiten lévén. Aztán meg testvérek is vagyunk, irreguláris testvérek.

Bizony Akos: Szabadkőművesek.

Hock János: Én nem vagyok az.

Polónyi Géza: Ugy hát még nem lépett ki?

Lovász Márton: A szabadkőművesektől?

Hock János: Már régen kiléptem.

Polónyi Géza: Eppen azért vagyunk testvérek, mert én is kiléptem és azokat nevezik irregulárisoknak. (Derűtség.) Hock Jánost, mint lelki atyát rendkívül nagyra becsüli, de mint politikust igenis kritizálja. A képviselő urnak nemcsak viselkedése, de még beszéde sem következetes. Felolvas beszédéből egyes részeket,

amelyek ezt bizonyítják. Egyelőre ennyiben reflektál Hock beszédére.

Hock János: Majd felelek reá.

Polónyi Géza: Ezután a miniszterelnök programját bírálja, hosszan foglalkozva a szabadelvű párt kilenczes bizottságának programjával, amelyet másként nevezni nem lehet, minthogy az nem kompromisszum, hanem a magyar nyelv egyenes kompromittálása. (Ugy van! a balon és szélsőbalon). A czimer és jelvényeket illetőleg azt hiszi, hogy a miniszterelnök a közösséget nem a czimerre, de a jelvényekre értette. Csak egy czimer lehet: a magyar czimer, egy jelvény: a háromszínű lobogó. Amíg ez nem lesz, harcolni fog. (Helyeslés a balon.)

Hock János: Személyes kérdésben szóval fel válaszolva Polónyinak. Ő csak a történeti tényeket regisztrálta s ennek a képét vetette a Ház elé, távolról sem akart személyt támadni vele.

Polónyi Géza: De komikumá akart tenni.

Hock János: Magában a tényben van a komikum és mondhatom, az önhietség fenekeltensége kell ahhoz, hogy abban a képviselő ur sértést, vagy támadást látott. Azt a vádat is visszautasítja, mintha ő politikailag következtelen lenne. Mint ifju ember került a Házba 25 éves korában a szabadelvű pártba, a nagy véderővitánál Apponyhoz szegődött és azóta híven kitartott mellette, sőt tovább ment mint bajtársai, mert eszméiért folytatott küzdelmet még tovább vitte. (Eljenzés balról.) Azt mondta Polónyi, hogy Apponyit is támadtam. Higyje el, többet ér az én támadásom, mert abban megtalálja a barát őszinte szívét, mint az ő védelme. Egyébként ismét kijelenti, hogy nem személyes kérdésre akarta vinni a dolgot, csupán a politikai tényeket bírálta, halad a maga útján a nemzeti eszmék kivívásáért. (Zajos helyeslés balról.)

Tisza korrigálása.

Tisza István gróf: Felszólalásának czélja eloszlatni azt a félreértést, amely a czimer- és jelvénykérdésnél támadt s amelynek oka nem volt más, mint hogy a vele szembe ülők nem hallgatták őt kellő figyelemmel. A jelvényeket illetőleg ő is, mint az előbbi kormányok az egész hadseregre nézve közös jelvényeket óhajt megteremteni. Arról, hogy a hadsereg közös, ma már vitatkozni nem lehet. (Zaj.)

Polónyi Géza: Tessék felolvasni az erre vonatkozó törvényt.

Tisza István gróf: A közös hadsereg... (Nagy zaj.)

Felkiáltások a szélsőbalon: Micsoda közös. Olyan nincs!

Tisza István: Bocsanat, ez egyszerű lapsus linguae volt.

Felkiáltások a balon: Csodálatos, hogy mindig téved.

Uray Kálmán: Tegnap haragudott, mikor Ivánka megmondta neki. (Nagy zaj az ellenzéken. Felkiáltások: Tessék elolvasni a törvényt. Halljuk! Halljuk! jobbról. Elnök csejget.)

Tisza István gróf: Ismételtén kijelenti, hogy a szó tévedésből jött ajkára. (Zaj.) Reasummálja a dolgot. A jelvények, mint az előbbi kormányok is vélték, közösek lesznek, hogy milyenek, annak megállapítása majd később történik meg, de czimer az egységes lesz, közjogunknak megfelelően. (Helyeslés jobbról, nagy zaj balról.) Egyelőre ennyit akart mondani, közgaztásul.

Polónyi Géza: Distingválni akarja a kérdést, közös lesz a jelvény, vagy együttes.

Tisza István gróf: Az mindegy.

Polónyi Géza: Engedelmet kérek, nem mindegy. Tessék megnézni a képviselőházra felvont lobogót: magyar-horvát. Együttes, de nem közös. A közös jelvényekhez nem járul hozzá. (Helyeslés balról.)

Elnök: Az ülést 10 perczre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után az interpellációkra került a sor.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A jászói prépost Nagyváradon.** Magas vendége érkezett a nagyvárad premontrai rendnek. **Takáts Menyhért**, a rend jászói prépostja, főrendiházi tag titkárával tegnap este a hét óras gyorsvonattal Nagyváradra érkezett a rend itteni társházának látogatására. A kiváló főpapot, ki mint értesítünk, hosszabb időt fog tölteni a várad rendtársak körében. **Novotny S. Alfonz** házfőnök és gimnáziumi igazgató fogadta a rendtagok élén. A praelátus behatóbb vizsgálat alá veszi az intézetet is és a városban is több látogatást fog tenni a kiválóbb személyiségeknél.

* **Athelyezés.** **Sábel Kálmán** nagyvárad királyi főügyész **Fischer Sándor** kir. főügyészségi irnokot hasonló minőségben a nagyvárad királyi ügyészséghez helyezte át.

* **Készülődés Erzsébet napjára.** Ma szerdához egy hétre, 19-én kegyeletos ünnepet ül az ország. Névnapot, melyen azonban nem csengnek össze poharak az ünnepeltre, nem hallatszik éljenkiáltás, hanem inkább fájó érzéssel gondolunk arra, kinek névnapját üljük. Erzsébet napja ez, az Örökkévalóságban élő nagyszonyunk, néhai Erzsébet királyné névünnep. E napon mint minden évben, ugy az idén is az iskolákban szünetelni fog az előadás és emlékünnepelelyel fognak áldozni a legnemesebb szívű királyné emlékének. A nagyvárad m. kir. honvéddadapródiskolában e napon fogják leleplezni Erzsébet királyné mellszobrát, melyet a létesített Erzsébet parkban helyeznek el. Az ünnepély programját most állítja össze az intézet vezetősége.

* **A vízvezeték ügyei.** Nagyvárad város vízvezetési bizottsága tegnap fontos ügyekben tanácskozott, **Bordé Ferencz** elnöklete alatt. Egyes középületeknek, mint a r. kath. püspöki lak, papnövelde, g. kath. szeminárium, püspöki kertészlak, jogakadémia, premontrai társház, pénzügyigazgatóság, megyei székház, közkörház, igazságügyi palota, irgalmas rend, Orsolyazárda, fegyház, posta-távirda igazgatóság stb. vízhasználati díját általánosságban óhajtják megállapítani. Megbízta a főmérnököt, hogy ezek közül jelölje meg véleményes jelentésében, hogy melyek volnának azon helyek, ahol méltányossági szempontból általánosságban állapítsák meg a vízdíjat, s melyekben állítson fel vízmérő órákat a város. Dr. **Baróthy Akos** v. főorvos jelentést tett, hogy a vízvezetési magas tartály ablakait és szelelő kéményeit szigeteljék el, nehogy bűnös kezek valami utonmódon megfertőztessék a tartály vizét. Helyszini szemle útján megállapították, hogy az ablakok vasrostélylyal, a szelelő kémények pedig külön belső csővel kellőleg el vannak szigetelve s így semmi idegen anyag a vízbe nem kerülhet. — A bihari szénbánya részvénytársaság bodonosi telepe ajánlatot tett a vízmű részére

Telefon 143.

Friedländer Herman

Nagyvárad, Kolozsvári-utcza, Templom-tér.

Telefon 143.

Legújabb divatu uri és leány kalap formák,

posztó, nemez és bieberből diszitve is a

legolcsóbban kaphatók a kalapgyárban.

Kalapok ujjá alakítása olcsón eszközöltetik

szükséges szén szállítására. A bodonosi szén kalóriája azonban sokkal kisebb a most használatban levő lupényi kőszén kalóriájánál, azonkívül a vízmű gépeinél a rostély felülete kisebb, semhogy a bodonosi szenet használhassák. Különböző ajánlatot a számítások eszközlése és véleményes jelentéstétel végett kiadták a főmérnöknek.

* **A mai közgyűlés.** Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága ma, csütörtökön délután tartja rendes havi ülését. A tanácskozás igen zajosnak ígérkezik, mert már több interpellációról van tudomásunk, azonkívül a város jövő évi költségvetése egyes tételeinél is lesznek felszólalások. A már közölt tárgysorozathoz még néhány póttárgy is lesz s előreláthatólag egy délután nem ér véget a közgyűlés.

* **Rákóczi-ünnep Hontban.** A hontmegyei muzeumi társulat kezdeményezésére tegnap Hont vármegye közönsége is hazafias lelkesedéssel Rákóczi-ünnepet tartott Ipolyságon. Délelőtt 11 órakor a hatóságok, testületek, az iskolák növendékei és mintegy ezer főnyi közönség zászlók alatt ünnepi istentiszteletre vonult a r. kath. templomba. Utána a vármegyei székház dísztermében matiné volt, melyen Lits Gyula főispán, mint a muzeumi társulat elnöke magas szárnyalású ünnepi beszédet mondott, mely a közönségre nagy hatást tett. Héder-váry Lajosné elszavalta a Rákóczi Rodostóban című melodrámát és a dalkör kuruczdalokat énekelte. Végül a közönség a Hymnust és a Szózatot énekelte. A város este fényesen ki volt világítva. Kivilágítás után a kaszinóban ünnepi banket volt.

* **Két nyul a hivatalban.** Egyik előkelő állami hivatalunkban jár most szájról-szájra a következő história:

Vadászni ment egyik hivatalnok, a ki fiatalosága folytán még a hivatali ranglétra legalsó fokán állt, de ambíciója, képzettsége a haladást biztossá tették számára. No de akármi kicsiny állásban van a fiatal ember, vadászni szabad; a szóban forgó hivatalnok is vadászgatott s többek közt legutóbb olyan szerencsével, hogy ismerőseinek sorban kedveskedhetett egy-két nyullal. Küldött a hivatalfőnöknek is kettőt.

Másnap gyanútlanul ment hivatalába. Itt azonban egyik segédhivatali előljáró fogadta s átadta a főnöknek éppen nem udvarias felszólítását, hogy a nyulakat azonnal vitesse haza. A fiatal ember önértékét a meglehetősen vaskos stílusban átadott felszólítás valóságos fellázította s másnap bejelentette lemondását. — A kissé furcsa históriát természetesen élénk kommentárokkal kísérik.

* **Ongyilkos alkoholista.** Paptamási biharmegyei községből jelenti tudósítónk, hogy egy odavalló paraszt napszámos, *Barabás Imre*, felakasztotta magát s mikor már észrevették és megmenteni akarták, halott volt. Mint tudósítónk telefonozza, az ötvennégy éves napszámos szenvedélyes alkoholista volt, kit a község lakói sohasem láttak józanon és így tettét is ittas állapotban követte el.

* **A Körözs megfertőzése.** Megemlékeztünk már Biharvármegye alispánjának arról a határozatáról, amelyet a mezőtelegi Bihar-Szilágyi olajgyár vízhasználati ügyében hozott. Ezen határozatában elismeri az alispán, hogy az olajgyárból az Egeres patakon át a Sebes-Körözsbe bocsátott szennyvíz és petroleum-salak megfertőzi s az élveztet alkalmatlanná teszi a Körözs vizét, arról azonban nem emlékezik meg, hogy ez a vízfertőzés végromlással fenyegeti Nagyváradi milliónál többre került vízművét. Igaz, hogy öt évi huza-vona után elrendeli az alispán azoknak a védelmi eszközöknek: olajfogóknak, szűrő készüléknek elkészítését, amelyeket a kulturmérnöki hivatal szük-

ségesnek vélt; de mellőzte Nagyváradi város képviselőinek két fontos kívánságát. A város szakértő képviselői ugyanis két szűrőkészülék beállítását kívánták, hogy az első szűrőkészülékből kikerülő szennyvízben még fennmaradt fertőző anyagot a második szűrőkészülék megtisztítsa; továbbá a gyár helyiségeinek padozatát betonból kívánták elkészíteni, hogy a helyiségek padozatán, illetve a pusztán földön keresztül ne juthasson fertőző anyag a gyár talajába s így a közeli folyóba. A fontos ügyben *Rimlér Károly* polgármester nem akarván egyedül eljárni, az alispán elsőfokú határozatát a városi tanács elé terjesztette. Tegnap foglalkozott a kérdéssel a tanács s egyhangúlag kimondta, hogy az alispán határozatát megfellebbezi Bihar vármegye közigazgatási bizottságához. A város felelősségének elkészítésével *Dús László* főügyész bízta meg a tanács. Sajátságos, hogy az alispán ezen határozatot nem mint közvetlen érdekelt félnek küldötte meg, hanem csupán kifüggesztés céljából juttatott egy példányt a városhoz.

* **Az Orczy-ház leomlott részénél a munka nagyon lassan halad,** mert az alácucolás nagy nehézségbe ütközik. Az állványozó munkások a falak mellett épen maradt butorokat szedték le és pedig a lealkonyalmúbb módon, mert a tetőzet a fejük fölött minden perczen leszakadhat. Dél felé kezdtek elhordani a törmelékét s így avval ma nem is lesznek készen. A szakértői szemlét ezért csak holnap tartják meg.

* **A szociáldemokrata párt a színház szubvenziója ellen.** Részleteiben érdekes párt-határozatot hozott a nagyváradi szociáldemokrata párt, melyben tiltakozik a Szigligeti-színház szubvenzionálása ellen. Elmondják a határozatban a szociálisták, hogy a kulturintézetnek hirdett Szigligeti-színház nem az, aminek építették, nem a nép nevelője, hanem magánüzleti vállalat. Egyebek között a következőket tartjuk figyelemre érdemesnek:

Ma a Szigligeti-Színház nem kulturintézet, hanem levezető csatornája a társadalom fertőjének és romlottságának és mert a nagyváradi színház értelmetlen és tudatlan vezetése a népek semmit, az eszmék terjedésének még kevesebbet használ és majdnem tisztán az ösztönök mesterséges fölgerjesztésére van alapítva: a nagyváradi szociáldemokrata-párt erélyesen tiltakozik azon szándék ellen, hogy egy magánvállalkozónak busás és a fejmunkások verejtékéből összerakott jövedelmét és vagyonát a tengődő nép filléreiből gyarapítsák, az ellen messzemenő harcot indít s elvárja azoktól, a kik a közügyek intézésében a nép igaz érdekeit tartják szem előtt, hogy szavazatukat a szubvenzió: ez érdemtelten hízalás ellen föl-emelik s azt megakadályozzák. A nagyváradi szociáldemokrata-párt megbízásából: Nagyváradi, 1903. nov. 11. *Ehrenfeld Adolf*, titkár.

* **Széles-utca rendezése.** Az ut közepén végig vonult árok beholtozása által Széles-utca sokat nyert s még csak a terület rendezése kívánatos. A városi tanács is óhajtja, hogy a nevével eltekintve is széles utca mielőbb rendeztessék s ez által a Rét városrésznek is legyen üdülő helye. A tanács felhívására *Kőszeghy József* v. főmérnök három alternatív tervezetet és költségvetést készített. Az egyik terv szerint az egész teret feltöltenék, parkírozónak, gypágyakkal látnák el, körül járdát létesítenének, 2 gyermekjátékos helyet rendeznének be s 150 darab fát ültetnének; ez a rendezés 10505 koronát igényelne. A másik terv szerint a feltöltésen kívül fákat ültetnének és a járdákat készítenék el s ez 3000 koronába kerülne, míg csupán fák ültetése 135 korona összegbe kerülne.

* **Betörés ellen biztosító zárt talált fel** *Kalinay Béla* budapesti gépész. Az elmés ta-

lálmány szakkörökben élénk érdeklődést keltett, a minek legnagyobb bizonyossága az, hogy a feltaláló 12-én, csütörtökön este fél 8 órakor felolvasást fog tartani találmányáról a Magyar elektrotechnikai Egyesület helyiségében (Gyár-utca 15. sz.) A magyar mérnök- és építészegyesületben pedig szombat este 8 órakor tart felolvasást.

* **Barakkok építése katonai beszállásolásra.** A nagyváradi honvéd parancsnokság pár hónappal ezelőtt átiratban megkereste Nagyváradi városát az iránt, hogy a katonai beszállásolások elkerülése céljából építtessen a város 1000 ember elhelyezésére barakkokat, s ezeket a katonai kincstár átveszi, a fenntartás kötelezettségével együtt. Ellenérték fejében hajlandó a katonai kincstár a Schlauch-tér és Fő-utca között levő Markovits-féle házat a város tulajdonába átbocsájtani. Az bizonyos, hogy ilyen módzatok mellett a város nem mehet bele az egyezségbe, azonban mivel a közelebbi részletek a városi tanács előtt ismeretlenek, vegyes bizottság kiküldését mondotta ki tegnapi ülésében. Ezen bizottság első sorban a részleteket állapítja meg s csak ezután kerülhet sor arra, hogy a város érdemleges tárgyalásokba bocsátkozzék.

x **Osztályorsjegyek** iránt érdeklődőket különösen figyelmeztetjük a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság mai hirdetésére.

x **Szilágyi Géza** utóda *mű-órát* ajánljuk t. olvasóink b. figyelmébe mint olyan czéget, mely jó munkájáért, pontos és jutányos kiszolgálásáért Biharmegyében a legjobb és legmegbízhatóbb czégek van elismerve. Bővebbet mai lapunkban megjelent hirdetése ad.

MULATSAG.

Katalin estély.

A Biharmegyei és nagyváradi nőgyűlés f. hó 25-re tervezett estélyét a közbejött választások miatt f. hó 18-án tartja meg a Kereskedelmi Csarnokban. Az estély 8 órakor kezdődik felterítés mellett s vacsora alatt a 37-ik ezred zenekara hangversenyezik. Belépési jegy 2 korona.

Az estély sikere érdekében özv. báró *Gerliczy Félix* né buzgólkodik a tiszték és civilekből álló rendezősséggel. Vacsora után táncz, melyhez a talp alá valót a Bura testvérek zenekara fogja huzni.

Az estélyre, melyre a f. hó 25-re szóló belépő jegyek érvényesek, a rendező bizottságot az elnökség a következő urakból alakította meg:

Balogh Sándor százados, Ghyzy Géza, Krajcsovits János, Reiber Viktor, Tarcsai, Papkováts Ferencz, Millye Lajos főhadnagyok, Géczy József, Matkovits László hadnagyok, Böszörményi Béla, Cseresnyés Jenő, Eleméry Ferencz, Géczy Imre, dr. Fráter Pál, Frankó József, dr. Krüger Aladár, ifj. Kugler Albert, Medvigy Gábor, Medvigy István, Podmaniczky Károly báró, Sebő Mihály és Vertán Endre.

Igazságszolgáltatás.

A szélhámos Szentessy László egyik kis panamája.

Pár hét előtt napokig foglalkoztatta a nagyváradi büntető bíróságot *Vittenberger* robbogányi helyettes körjegyző panamája. Annak idején megirtuk, hogy ez üzelmekben hónapokon át társa volt az érdemes körjegyzőnek *Szentessy László*, a ki a főtárgyalásról megszökött, s néhány napig Nagyváradon szélhámoskodott. Ez a Szentessy az az ur, akit

Gábor, a törvényszék éber szolgálója ismeri fel és tartóztatott le annak idején.

E helyettes jegyzői ezimen több megyében szélhámoskodó emberke tegnap a vádlottak padján ült a *Mikló-Lázaron* folytatott panamája miatt. Mint sinonim kollégája Robogányban ugy ő Mikló-Lázaron volt helyettes jegyző 1901. januárjától augusztusig. Ez idő alatt szorgalmasan szedezte föl s fordította saját czéljaira a kör községeiből befolyó kisebb nagyobb adóösszegeket, a jancsesdi bika árát s egyéb közjöveldmi összegeket.

Ez üzemeiért rótt reá a büntető törvényszék első tanácsa *Milye* Gyula elnöklésével, hivatali sikkasztás büntetvéért *másfélvi* börtönbüntetést.

Vétkes bukás. *Reich* Béla me. 5-gyáni szatón 1890-től 9 éven át Mező-Gyánban és Vésztőn kiskereskedést üzött. Ez idő alatt a kiskereskedést tulajadó üzletet tartott állandó hitelből. Hitelzőit kilencz éven át csak kisebb törlesztésekkel elégítette ki. 99-ben pedig vésztői házáat és üzletét eladva, néhány hitelzőjét részben kielégítette s aztán fizetésképtelenséget jelentett. Ily módon több hitelzőjét megkárosította s emiatt büntető eljárást indítottak ellene a nagyváradai törvényszéken. Ez ügyben tegnap kezdtek meg a főtárgyalást a büntető tanács előtt.

NYILTTÉR.

Kedvező alkalom!
Mérsékelt olcsó árak!
Csakis szolid kiszolgálás!

Fémjelzett arany és ezüst órák és ékszerek.

Nickel és aczél órák.

Fali lógony- és ébresztő órák.

Ezüst és china ezüst evőkészletek.

Ezüst gyermek evőkészletek.

Mindenféle alkalomra való

értékes ajándék tárgyak.

Szemüvegek,hev- és légsúlymérők.

Jól szervezett

óra- és javítóműhely.

Feltétlen jótállás.

Szilágyi Géza^{ntóda}

műórák,

Nagyvárad, Szt. László-tér,
a Fekete Sas szálloda épületben.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör választmányi ülése.

A nagyváradai kath. kör választmányja tegnap, szerdán este tartotta havi ülését, *Palotay* László pápai praelatus, egyházi elnök vezetése alatt; jelen voltak: Dús László, Grócz Béla, Bereczky Béla, Csatáry József, Kelemen Kálmán, id. Gálbory Sámuel, dr. Vucskics Gyula, Stark Gyula, Karger Sándor, Jelinek Ferencz, Balázsovich Rezső, Novák János és dr. Imrik Gusztáv titkár.

A választmány hálás köszönetet mondott *Szmrecsányi* Pál püspök urnak, a kör részére adományozott 500 koronáért. Elhatározták, hogy a püspök ur O. Excellentiáját felkérjük a kör védekötségének elfogadására s egy küldöttséget biztatók meg, amely e czélból tisztelegni fog a püspök előtt.

A rendes folyó ügyek elintézése után *Grieger* Gyula építészti és *Paskás* Béla dohányhivatali ellenőrt a kör tagjai közé felvették.

SZINHÁZ.

Bánk bán.

Az örökszép, felséges, máig egyetlen klaszikus magyar tragédiát ünnepeltük tegnap. Ünnepltek a színészek, a kik jobbára teljes igyekezetükkel járultak az előadáshoz és ünnepelte a közönség, mely az előadás buzgalmat viharos tapsokkal honorálta. Lelkesedés közben pedig szomorúan gondolhattunk reá, miért is ünnepl Bánk előadása? Mert még mindig olyan utólrhetlennül és egyedül áll a magyar irodalomban. Kitérő, de egyetlen.

Eppen azért meg kell aztán várnunk magyar színészekről, hogy a magyar drámairodalom koronájának fényét csak emelik tehetségük teljességével; s e tekintetben egyesekben nem is csalódtunk. *Keszler* Bánk bánja volt az este ünneplésének központja. Bár nem egyenletesen dolgozta fel a szerepet, a hosszabb monológokat nem színezte eléggé, de általában ereje és jellemző tehetsége a lélektani ábrázolásban teljesen érvényesült s ez biztosította sikerét. A hatalmas szenvedélyt, majd *Tiborcza* szemben az ellágyulást, a férj szerelmét, a hazafi keservét s a nádor hűségét mind a maga igaz hangján szólaltatta meg. Megérdemelte a IV. felvonás végén a szünni nem akaró tapsokat és éljeneket.

Kevésbé volt igaz *Melinda Keszlerné*; *Trilbszerüen* játszotta szerepét, főlösegesen elnyujtva a mondatok végét. Az I. felvonásban még időszerűtlen a nagy halványság és világfájdalom az arczon: így nem igen érteni a még ekkor a rosszat csak sejtő *Melindának* gyermek kedélyét s nem lesz oly megdöbbenő az ellentét a III. és IV. felvonásbeli kétségbeeséshez, majd tébolyhoz képest. A hanghordozás és a maszk éppen csak a IV. felvonásban, főleg a búcsuzás jelenetében felelt meg; ezért azonban teljes elismerés illeti, érzés, igazság volt az egész jelenetben.

Petur bán hálás szerepét *Bognár* teljesen kiaknázta. Olyan pompás elbúsult magyar volt, a minőnek *Katona* az alakot megálmodta. Egyáltalán az egész előadásból a II. felvonás, az összeesküvők jelenete volt a legjobban kidolgozva.

A negyedik főszerep, a királyné *Somogyiné*-ra volt bízva; fölötte szerencsétlenül. *Somogyiné* a királynői megjelenést állandóan a lehetetlenül tarka-barka színekben keresi s fenészes szerepekben következetesen komikus. Du sublime an ridicule... Játéka is csupa száraz modorosság, bevágott régi lecke felmondása. Érdekes, hogy a IV. felvonás végén *csak* *Kesztert* hívták s mégis *Somogyiné* is megjelent a lámpák előtt hivatalosan. Padig a menyinyi finom lélektan van *Gertrudis* szerepében, azt elejteni és száraz szalmacsépléssel helyettesíteni, mint *Somogyiné* tette: az már nem tapsot, hanem egyebet érdemelt. Ezt ő is érezhette, mint régi színészű.

Tóth Elek *Biberachja* kifogástalanul hetyke, alattomos volt; egyike az est legjobb szerepeinek. Hasonlóan csak dicséret illeti *László Irént* (*Izidóra*), *Csatárt* és *Désit* (*Ortó*). *Sziklai*

Tiborcza alázatos koldus volt, nem a nyomorában is egyenes, nyílt magyar pór. *Sziklai* csak azt juttatta eszünkbe, mennyivel igazabban játszotta ezt — *Pintér*; bár a maga fel fogásából kiindulva, *Sziklai* alakítása sem volt rossz, csak nem volt igaz. *Szarvasi* a király szerepéből kihagyta a legfőbbet: a közvetlen melegség hangját, mely oly megkapó, méla akkorddal zárja a darabot.

A rendező néhol túltette magát a szerző utasításain, de általában elismerést érdemel.

Dr. K. A.

Sima (Spitzer) Antonia fellépte. Ma lép fel a Szigligeti-színházban *Sima Antonia* végzett színi növendék *Csiky* Gergely kedves vigjátékában, a *Nagymamában*. A reményekre jogosító fiatal színésznő *Mártha* szerepét játsza. Kivüle *Somogyiné*, *T. Pogány*, *Agnelly*, *Tóth*, *Bognár*, *Krasznai*, *Désy* *Bérczi* játszanak még a darabban.

Drótostót. *Léhár* operettje meggy holnap pénteken a Szigligeti-Színházban az ismert szereposztásban. A női szerepet ezuttal is *Parlagi Cornélia* játsza.

Mezey Jolán fellépte. *Mezey* Mihály tenorista bajos leánya szombaton mutatkozik be a váradi közönségnek *Szegény Jonathán* operettében.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 42.

Bérlétszám 42. (páros.)

Ma, csütörtökön 1903. november 12-én:

Nagymama.

Vigjáték.

HELYVÁRAK: Nagypáholy 14 koron. földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsólye 3 kor. Kórszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérlétszám szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztáryitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, pénteken november 13-án

Drótostót.

Operette

TAVIRATOK.

A helyzet.

Budapest, nov. 11. (Saját tud. táv.) *Tisza* István gróf tegnapi kijelentései és magyarázatásai nem hoztak békét. A függetlenségi párt harcziás árnyalata erősen szervezkedik s készül a holnapi ülésre. Ha nem is kezdik meg a technikai obstrukciót, a csöndes obstrukció folytatása bizonyosan várható. A szabadelvű pártban is nyomott a hangulat. *Tisza* Istvánnak a czimerkérdésben tett nyilatkozata ismét megbontotta a párt egységét s a békés kibontakozás ép oly messze áll, mint *Tisza* megbízatása előtt. E helyzettel szemben *Tiszát* Bécsben igérete köti, hogy november végéig megszakítja az ujonczjutalékok, mert máskülönben a delegáció akadályozva lesz munkájában. Így tehát ismét fordulópontra állunk s e fordulattól békét nem remélhetünk.

Megszavazott indemnitás.

Budapest, nov. 11. (Saj. tud. táv.) A képviselőház pénzügyi bizottságának ülésén ma megszavazták az indemnitási javaslatokat. A mai ülést Barabás Béla beszéde foglalta le. Kijelentette Barabás, hogy a Tisza programja nem egyéb üres ígéretnél. Követelte a tisztviselők fizetésrendezésének mielőbbi megvalósítását. Redukálni kell — ugymond — a hadsereg és a civilista költségeit s akkor marad fedezet a tisztviselők fizetésére. Barabás nem fogadja el a javaslatot.

Utána Komjáthy konstatálta, hogy az új kormány nál még Héderváry is egyenesebb uton járt, mert legalább nem tett olyan ígéretek, melyeket meg nem valósíthatott.

Tisza nem válaszolt a beszédekre, hanem ezután szavazásra került a sor. Az indemnitást megszavazták.

Kossuth Lajos Tódor Budapesten.

Budapest, nov. 11. (Saj. tud. táv.) Kossuth Lajos ma Ferencz bátyjával megjelent a 48-as pártkörben. A látogatást a párt 10 tagu küldöttsége viszonzta Kossuth Ferencz lakásán. A párt nevében Thalgy Kálmán üdvözölte Kossuth Lajost, aki lelkes szavakkal válaszolt a küldöttségnek, kitartó küzdelemre buzdítva a pártot. En, ugymond, idegenben is figyelemmel kísérem nemzetem sorsát s úgy látom, hogy most nem szabad lemondani a győzelemről. Kossuth Lajos szavai nagy lelkesedést keltettek a 48-as pártban.

A borvám fölemelése.

Budapest, nov. 11. (Saj. tud. táv.) A képviselőház legközelebbi ülésén Molnár Akos interpellálni fog a borvám-reformok érdekében.

A német császár magyar politikája.

Budapest, nov. 11. (Saj. tud. táv.) Jékei Károly, a Hohenzollern-ház magyar politikája czímen külföldön is nagy feltűnést keltő brossurát írt. Az orosz, német és francia nyelven is megjelent röpirat szerzője ellen uralkodóház elleni

izgatás czimén sajtóperit indított az ügyész-ség. Tegnap tárgyalta ez ügyben a budapesti esküdtbiróság s Jékei Károlyt felmentették a királyi ház elleni izgatás vádjá alól.

Visszalépett képviselőjelölt.

Szatmár, nov. 11. (Saj. tud. táv.) Hoytsi Pál, a szatmári kerület függetlenségi párti jelöltje visszalépett.

Az orosz kormányválság.

Páris, nov. 10. A Figaro pétervári értesülése szerint az orosz kormány majdnem minden tagja megváltik állásától, sőt gróf Lamedorff lemondása is befejezett tény. Urussov herceg a legkomolyabb jelölt a külügyminiszterségre (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.**Értéktőzsde**

	Budapest, nov. 11.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25

Salgótarjáni	Wagon-kölcsön	Határvidék.	Budapest, nov. 11.
—	—	—	7.86
—	—	—	7.88
—	—	—	6.26
—	—	—	6.80
—	—	—	5.90
—	—	—	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. nov. 11-én.	
Magyar aranyjárdék 4	118.50
Magyar koronajárdék	98.40
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2	—
Magyarvasuti kölesön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.25
Italméresi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	206
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölesön	157.—
Osztrák járdék papirban	100.25
Osztrák járdék papirban	100.60
Osztrák járdék aranyban	119.25
Osztrák sorsjegyek	99.75
Osztrák államsorsjegyek	155.—
Osztrák magyar bank részvény	16.10
Magyar hitelbankrészvény	733.75
Osztrák hitelintézet részvény	666.25
Párisi vista	19.04
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.17
Németbirodalmi márka	239.55
Londoni vista	95.20
20 márkás arany	23.47

A szerkesztőjét felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ö cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.
A katonai jótékony czélokra szánt

XXIII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Ausztriában egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 19.382 nyeresémet tartalmaz készpénzben 512.880 korona összegben.

A főnyeresemény 200.000 koronára rug.

A nyeresemények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezkesedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1903. évi december hó 17-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a. továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirtda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjeggyevők részére ingyen adatnak ki.

481

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Kizárólagos női és gyermek-divat és kézimunka-üzlet.

EISLER BERTALAN

NAGYVÁRAD, Olaszi, Fő-utca.

Ujdonságok nagy választékban!

Szmirna gobelin, congré északi (Nordis) és damaszt kezdett és eő-jegyzett kézi munkákban, minden hozzá való anyaggal; iskola kötény, gyermek felöltő, sapka, fejkötő és kalap; Ujdonságok!! Flanell, barchet és szövet gyermek ruhák; leány- és női fehérneműek. 292.

Nagy választék Női és Gyermek Esőernyő, batiszt Zsebkendő, selyem Echarps és fejkendőkből.

Kizárólag csak női és gyermek harisnyák nagy választéka. — Zachariás és prágai glace keztyük és női pipere cikkek.

Mindennemű női szabó-cikkek. Ujdonságok csipke, applicatio és medaillonokban.

Magyar gyártmány!

Honi ipar!

„EMKE” padlófénymaz.

A közeledő idény alkalmával van szerencsém a t. közönségnek szives figyelmét felhívni saját gyártmányu »EMKE» padló és parkette fénymazamra, mely gyors száradása, szép fénye és tartóssága által az összes eddigi gyártmányokat felülmúlja.

Mindenki, aki ezen »EMKE» fénymazakat használja, nemcsak egy honi iparág fejlődését mozdítja elő, hanem hazafias és közművelődési célokat is szolgál. A gyárat az »EMKE» rendszeresen ellenőrzi.

„Emke” padló fényezőmaz 1 kgros üvegekben v. dobozokban 2 kor. — fill.
 „Emke” parkette fénymaz 1 „ 2 „ 80 „
 „Linoleum” 1 „ 1 „ 40 „

Szives megbízásait kérve, vagyok

397.

kiváló tisztelettel:

BERKES BERTALAN.

Fiók-üzlet Feszték különlegességek raktára. Fő-utca.
 „Bazár”-épület. Telefonon sz. 393.

Fő-üzlet: Zöldfa-utca. Telefon szám 180.
 Vidéki telefon összeköttetés.

Bihar

megyében

eddig

9 főnyereményt

és

23 más nagyobb nyereményt

fizettünk ki.

Bebizonyított tény, hogy a magy. királyi szab. osztálysorsjáték utján igen sokan jutottak jóléthez, sőt gyakran nagy vagyonhoz is; miáltal a magyar osztálysorsjegyek általános kedveltségnek örvendenek. Egyetlen más sorsjáték sem nyújt hasonlóan kedvező nyereségi esélyeket oly nagy összegű nyereményekkel, mint a magyar osztálysorsjáték.

A következő osztálysorsjáték hat osztályában 110.000 sorsjegyből 55.000 darabot, tehát a felét körülbelül

14¹/₂ millió korona készpénzzel sorsolják ki.

Főnyeremény esetleg egy millió korona, illetve: 600.000, 400.000, 200.000, 2 á 100.000, 90.000, 2 á 80.000, 70.000 stb. stb.

Első osztály huzása már folyó hó 19 és 20-án.

Az első osztályu eredeti sorsjegyek ára: egész kor. 12.—, fél 6.—, negyed 3.— és nyolczad 1 K 5 f.

Sorsjegyeket *postautalvány-összegek* ellenében, vagy *utánvétellel* küldünk. — *Hivatalos nyereményjegyzékekkel* pontosan szolgálunk. Játéktervet minden sorsjegy-küldeményhez mellékelünk. 468

NEMZETI PÉNZVÁLTÓ-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, Gizella-tér 1. Sürgöny cím: »NEMZETI PÉNZVÁLTÓ BUDAPEST.«

Intézetünk

abban a helyzetben van, hogy bármily nagy nyereményt — még esedékesség előtt is — a legszigorubb titoktartás mellett, **jutalékmentesen** fizet ki és ügyfeleinek minden irányban a **legmesszebbmenő biztonságot** nyújtja.

A

legtöbb főnyereményt nálunk

vásárolt sorsjegyeken nyerték.

XII-ik magy. kir. szab. osztálysorsjáték nyereményeinek sorozata

110.000 sorsj. 55.000 nyerem.

Minden második sorsjegy nyer.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1 millió kor.

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 „	200000
2 „	100000
1 „	90000
2 „	80000
1 „	70000
2 „	60000
1 „	50000
1 „	40000
5 „	30000
3 „	25000
8 „	20000
8 „	15000
36 „	10000
67 „	5000
3 „	3000
437 „	2000
803 „	1000
1528 „	500
140 „	300
34450 „	200
4850 „	170
4850 „	130
100 „	100
4350 „	80
3350 „	40

55000 nyer. és jut. összegben 14.459.000

Felhívás

a XII-ik

m. kir. szab. Osztálysorsjátékhoz.

A I. osztály huzása már

1903. november hó 19. és 20-án lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek ára:

egy egész	egy fél	egy negyed	egy nyolczad
12 kor.	6 kor.	3 kor.	1 kor. 50 fill.

Az eredeti sorsjegyek szétküldése utánvét vagy az összeg előzetes megfizetése ellenében történik. A legkényelmesebb és legolcsóbb a postautalványon való rendelés. Minden megrendeléshez csatolom a hivatalos játéktervet. A hivatalos nyereményjegyzéket azonnal a huzás után küldöm szét. Befizetési lapokat a pénzüsszegek díjmentes átutalhatása céljából ingyen bocsátok ügyfeleimnek rendelkezésére.

Becsés megrendelését sziveskedjék mihamarább hozzám juttatni.

GAEDICKE A.

Magyarország legnagyobb szerencsegyűjtődjéje.

BUDAPEST,

IV., Kossuth Lajos-utca 11. sz.

Gaedicke szerencséje

óriási!

A következő főnyereményeket fizetem ki eddigelé b. ügyfeleimnek:

600000 korona	62551. sz.
400000 „	33464. „
400000 „	11119. „
400000 „	28916. „
100000 „	42758. „
100000 „	49878. „
100000 „	87991. „
70000 „	60912. „
60000 „	17357. „
60000 „	78863. „
60000 „	82528. „
60000 „	97263. „
30000 „	6920. „
30000 „	38691. „
30000 „	90664. „
25000 „	23481. „
25000 „	30049. „
25000 „	52235. „
20000 „	14574. „
20000 „	28950. „
20000 „	33402. „
20000 „	35862. „
20000 „	44410. „
20000 „	60781. „
20000 „	78848. „
20000 „	88974. „

Gaedicke szerencséje

utólérhetetlen, mert egy gyűjtőde sem mutathat fel ily óriási sikereket.

Wöber-szálloda

étterme és sörcsarnoka

Nagyváradon, Fő-utca, a vasuti indóház mellett.

Tulajdonos: FÜLÖP ISTVÁN.

Előnyös borvétel.

Alulírott van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét felhívni arra a körülményre, hogy a szüret alkalmával **nagymennyiségű és jó zamatu borokat** szereztem be, s most abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legjobb zamatu **borokat**

literenként 32 krért

mérem ki, **100 litert pedig 16 frtért** (forgószámi adó nélkül) árusítom.

Ezzel egyetemben pedig felemlitem, hogy éttermemben a n. é. közönség **ízletes ételek és tisztán kezelt boraimmal** lesz kiszolgálva.

Amennyiben a szálloda összes szobáit ujjonnan rendeztem be, hogy ezáltal is minden tekintetben kényelmére szolgáljon a t. utazó közönségnek, egyben azt is jelzem, hogy a **szoba-árakat tetemesen leszállítottam** s a kiszolgálás ugy az étteremben, mint a szállodai szobáknál saját felügyeiletem mellett történik.

Éttermemben naponta egy jól szervezett zenekar szórakoztatja a t. közönséget.

Tisztelettel

FÜLÖP ISTVÁN

489.

szállodás és vendéglős.

Kiadó lakások.

A Kossuth-utcai Mezey-féle házban egy II. emeleti lakás, mely áll: 3 utcai szoba, 2 udvari szoba, 1 alcoven, 1 cselédszoba, 1 előszoba és mellékhelyiségekből, **azonnal kiadó.**

Ugyanott egy I. emeleti lakrész, mely áll: 2 utcai szoba, 3 udvari szoba, 1 üveges teras, 1 cselédszoba és mellékhelyiségekből, **1904 május hó 1-től kiadó.**

Bővebbet a házmesternél.

488

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától

20406

1903. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. foku iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy a Mezei Izidor által felállítani szándékolt olajmalom telepengedélyezése tárgyában folyó évi november hó 18-ik napjának délutáni fél 3 órájára a Terézia-utcai 8139. számú házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszámolások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1903 november hó 5-én.

Gerő,

főkapitány.

491.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyere-ménynél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a

3 legnagyobb nyereményt és pedig:

a **605.000** koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
a **100.000** » főnyereményt a 74366. » »
a **90.000** » » a 109780. » »

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**,
1 a **200.000**, 2 a **100.000**, 1 a **90.000**, 2 a **80.000**,
1 a **70.000**, 2 a **60.000**, 1 a **50.000**,
1 a **40.000**, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**,
8 a **15.000**, 36 a **10.000** korona és még sok egyéb;
összesen **55.000** nyeremény és jutalom **14.459.000**
korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75 vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.— $\frac{1}{2}$ eredeti sorsjegy frt 3. vagy kor. 6.—; $\frac{1}{1}$ eredeti sorsjegy frt 6.— vagy kor. 12.

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. é. november hó 19-ig bizalommal hozzánk beküldeni

mintán a **huzás e napon kezdődik**

TÖRÖK A. ÉS T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TARSÁ** bankházának Budapest.

Kérek részemre. I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona össze gben utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm A nem kívánt tör-
mellékelve bankjegyekben (bélyegekbén) lendő

Pontos cím:

A nagyvárad hegyközségben az ugynevezett nagysötétági dülön 1600 □-szögöl beültetett és már részben

termő szőlő

a rajta levő épületekkel szabadkézből sürgösen eladó.

Ertekezni lehet ugyanott a tulajdonosnál.

484.

Bögös Imre.

Hirdetések felvételnek

a legjutányosabb árban e lap

kiadóhivatalában.